

end det vilde være nu at gjøre det med Hensyn til Vaner, der allerede ere fuldførte. Men jeg kan i det Hele taget ikke gaae ind paa den Anstuelse, at dette skulde gjøre Foretagendet mere tilraabeligt, og jeg vil sige, at jeg ikke uden stor Forundring har hørt, at Indenrigsministeren har lagt synderlig Vægt derpaa. Den ærede Indenrigsminister har flere Gange i det andet Thing udtalt, at han ikke kunde gjøre Forskjel mellem Statskassen og Statsformuen, og det er en Sætning, som jeg aldeles underkriver. Den ærede Minister har sagt det med de samme Ord: „Jeg kan ikke gjøre Forskjel paa Statskassen og Statsformuen“, og det er sikkert ganske sandt. Statskassens egentlige Nøgle ligger just i de Vidbragthendes Kommer, og der er ogsaa Grundlaget til Statsformuen. Hvad man tager fra Statsformuen, berøver man derfor Statskassen Veilighed til at føre sig til Nytte, og, enten Finantserne eller Statskassen betaler en Million til Jernbaneanlæg, eller man tager denne Million ud af de Privates Kommer, er i Grunden, hvad man kalder Hip som Hap; det er kun at forringe Finantsernes Udlæg, istedetfor at man ellers gjorde dette større, men til Gjengjæld lod Medlemmerne til at forøge Finantserne blive tilbage hos de Private. Kunde man blive enig om — og de andre Landsdele vilde finde sig deri — at paalægge en personlig Skat eller en Formuesskat over hele Landet, for ved den at bygge jydste Jernbaner, saa at Finantserne ikke skulde udrede en eneste Skilling dertil, troer jeg virkelig, at det vilde komme ud paa Et med, at Finantserne ligefrem udredede dette Beløb dertil. Det er ingenlunde, fordi der gaaer saa og saa mange Millioner ud af Finantskassen, men det er, fordi man benytter saa og saa mange Millioner af Statsformuen paa en mindre hensigtsvarende Maade, at saadanne Udlæg som de foreslaaede maae finde Misbilligelse hos dem, der ikke have en jernsagt Overbeviisning om, at Jernbaner, hvor de saa anlægges, ere i Ordets strengeste Forstand productive, saaledes som jeg veed, at den ærede Indenrigsminister anseer det for at være givet.

Jeg skal endnu blot tillade mig en enkelt Bemærkning, hvormed jeg da skal slutte. Man

synes at ville beraabe sig paa, hvad der skete i 1861, som et Argument for, hvad der skulde skee i 1868. Man siger, at dengang blinkebe ogsaa Vaabnene nær og fjært, og dengang var vor Stilling hverken bedre eller tryggere, end den nu er. I begge Henseender er jeg nu ikke enig med en saadan Anstuelse. Finantsernes Stilling var for det Første i 1861 langt bedre end nu, men jeg skal ikke komme nærmere ind paa denne Side af Sagen, thi jeg troer, at den allerede er saa rigtigt belyst af flere og navnlig af det ærede 8de Kongevalgte Medlem, at jeg ganske kan forbigaae dette Punkt. Derimod vil jeg dog gjøre opmærksom paa, at de, der ere enige i, at vor Stilling i 1861 var mindre tryk eller ligesaa utryk, som den er nu, maaskee, naar de vilde gjenngaae, hvad der hændtes fra 1861 til Slutningen af 1863, dog kunde finde nogen Grund til at tvivle om deres Anstuelseres Rigtighed. Der indtraf i de nævnte to Aar saa meget Tilfældigt, der har havt en saadan Indflydelse paa Landets Stilling, at man tør haabe, at saadanne Tilfældigheder ikke igjen svæve over vore Hoveder. Men det er derhos en almindelig Erfaring, at Modet voxer paa den, der har gjort et Menneffe Skade, og at, naar det først er lykkedes En at træde en Andens Net under Fødder, saa er Fornærmeren meget mere tilbøjelig til at gjentage sin Fornærmelse. Ogsaa dette maa holdes for Die, naar man troer, at Stillingen nu er ikke mindre tryk eller ikke mere utryk, end den var i 1861. — Og hvad enten man nu har været for den Bæbning, som man troede at burde gaae ind paa isfor, eller ikke — det vil maaskee være i flere af mine Collegers Erindring, at jeg stemte mod den, og jeg gjorde det af fuld Overbeviisning, fordi jeg troede, at den vilde medføre altfor store og altfor langvarige Udgifter for Staten — saa maa jeg dog ærligt bekjende, at det forekommer mig, at, har man engang gjort saadanne Opoffrelser baade materielle og umaterielle, og man har villet paalægge Nationen en saa stor Byrde — thi det kalder jeg det for — for indtil sidste Mand at stride og værges for sin Selvstændighed, saa skal man ikke — jeg vil ikke komme med det Trivielle, at til en Krig høre Penge, Penge,